

BRONXOEKTAZ BILAN KECHUVCHI BEMORLARDA ICHAK MIKROFLORASI BUZILISHINING IMMUN VA METABOLIK JIHATLARI

Sharipov Mirfayz Shukhratovich

Buxoro davlat tibbiyot instituti.

Email: mirfayzsharipov03@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur ilmiy maqolada bronxoektaz kasalligi bilan og‘rigan bemorlarda ichak mikroflorasi buzilishining immunologik va metabolik mexanizmlari chuqur tahlil qilinadi. Ichak–o‘pka o‘qi (gut–lung axis) nazariyasi doirasida ichak mikrobiotasidagi disbalans mahalliy va tizimli yallig‘lanish, sitokinlar sekretsiyasi, metabolik regulatsiya hamda kasallikning klinik kechishiga ta’siri yoritilgan. Maqolada zamonaviy ilmiy manbalar asosida mikrobiotani tiklashga qaratilgan terapevtik yondashuvlarning ahamiyati asoslab berilgan.

Abstract

This article provides a comprehensive analysis of immunological and metabolic mechanisms of gut microbiota dysbiosis in patients with bronchiectasis. Within the framework of the gut–lung axis concept, the role of intestinal microbiota imbalance in systemic inflammation, cytokine regulation, metabolic disturbances, and disease severity is discussed. The clinical relevance of microbiota-targeted therapeutic strategies is emphasized.

Kirish

Bronxoektaz surunkali yallig‘lanish bilan kechuvchi nafas tizimi kasalligi bo‘lib, bronxlarning qaytmas kengayishi, balg‘am sekretsiyasining ortishi va takroriy infektsiyalar bilan tavsiflanadi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma’lumotlariga ko‘ra, bronxoektaz global miqyosda mehnatga layoqatli aholining hayot sifatini sezilarli darajada pasaytiruvchi kasalliklardan biridir.

So'nggi o'n yillikda ichak mikroflorasining inson organizmidagi roli tubdan qayta ko'rib chiqildi. Ichak mikrobiotasi nafaqat ovqat hazm qilish jarayonlarida, balki immun tizimning shakllanishi, metabolik homeostaz va yallig'lanish jarayonlarini boshqarishda markaziy o'rin tutadi. Shu bois bronxoektaz kabi surunkali yallig'lanishli kasalliklarda ichak mikroflorasi holatini o'rganish dolzarb hisoblanadi.

Adabiyotlar sharhi

Zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda ichak mikrobiotasi va nafas tizimi o'rtasidagi funksional bog'liqlik «ichak–o'pka o'qi» tushunchasi orqali izohlanadi. Ushbu konsepsiyaga ko'ra, ichak mikroflorasidagi o'zgarishlar immun hujayralar faolligi va sitokinlar profili orqali o'pka to'qimalarida yallig'lanish jarayonlarini kuchaytirishi mumkin.

Ilmiy manbalarda bronxoektaz bilan og'rigan bemorlarda bifidobakteriyalar va laktobakteriyalar miqdorining kamayishi, shuningdek shartli-patogen mikroorganizmlar ulushining oshishi qayd etilgan. Bu holat IL-6, TNF- α , CRP kabi yallig'lanish markerlarining ortishi bilan kechadi.

Tadqiqot materialli va metodlari

Mazkur tadqiqot tizimli ilmiy sharh va klinik kuzatuv elementlariga asoslangan. Ilmiy adabiyotlar PubMed, Scopus, Web of Science bazalaridan tanlab olindi. Immun ko'rsatkichlar (IL-6, TNF- α , CRP) va metabolik markerlar (glyukoza almashinuvi, lipid profili) bo'yicha natijalar taqqoslamali tahlil qilindi.

Natijalar

O'rganilgan manbalar tahlili shuni ko'rsatdiki, ichak disbiozi mavjud bronxoektazli bemorlarning aksariyatida tizimli yallig'lanish belgilarining kuchayishi kuzatiladi. IL-6 va CRP darajalarining sezilarli oshishi kasallikning og'ir kechishi bilan korrelyatsiyalangan.

Muhokama

Olingan natijalar ichak mikroflorasi buzilishi bronxoektaz patogenezida muhim patogenetik omil ekanligini tasdiqlaydi. Ichak disbiozi metabolik endotoksemiya rivojlanishiga olib kelib, bu holat surunkali yallig'lanishning davomiyligini ta'minlaydi.

Shu bilan birga, mikrobiotani tiklashga qaratilgan probiotik va prebiotik yondashuvlar immun javobni modulyatsiya qilish orqali kasallik kechishini yengillashtirishi mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, bronxoektaz kasalligida ichak mikroflorasi buzilishi immun va metabolik disbalansni kuchaytiradi hamda kasallikning klinik kechishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Davolash strategiyasiga mikrobiotani tiklashga qaratilgan kompleks yondashuvlarni kiritish klinik jihatdan maqsadga muvofiqdir.

References

1. Budden, K. F., et al. (2017). Nature Reviews Microbiology.
2. Dicker, A. J., et al. (2021). Thorax.
3. Belkaid, Y., & Hand, T. W. (2014). Cell.
4. Sekirov, I., et al. (2010). Physiological Reviews.
5. WHO. (2022). Chronic respiratory diseases.
6. Quinton, L. J., et al. (2018). Journal of Immunology.
7. O'Toole, P. W., & Jeffery, I. B. (2015). Science.
8. Round, J. L., & Mazmanian, S. K. (2009). Nature.
9. Enaud, R., et al. (2020). Frontiers in Immunology.
10. Мухаммадиева З. Б., Бердиева З. М. Пищевая безопасность CO₂-экстрактов из растительного сырья //Universum: химия и биология. – 2020. – №. 4 (70). – С. 8-12.

11. Бердиева З. М., Ниязов Л. Н. Use of information and communication technologies in teaching the subject of chemistry in higher education institutions //Ученый XXI века. – 2016. – №. 5-2 (18). – С. 26-29.

12. Muhiddinova B. Z. Functions and forms of chemical experiment //European science review. – 2020. – №. 1-2. – С. 48-50.